

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7-2170
(Gk. 94)

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-21/1918/3920
Konu : Yazılı soru önergesi

08/05/2012

Sayın Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/2170 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun gereğince, ceza infaz kurumlarının türlerine göre tahsisi ile hükümlü ve tutukluların nakil işlemleri, ortak etkinlikler, güvenlik, diğer işlemler ve dışarıdan sağlanan hizmetlerle ilgili usul ve esasları göstermek, mevzuatın uygulanmasını kolaylaştırmak ve uygulamada ortaya çıkan sorunları gidermek amacıyla Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 22/01/2007 tarihli 45/1 Nolu Genelgenin, "Ortak Etkinlikler" başlığını taşıyan Üçüncü Bölümü toplam 14 maddeden oluşmakta ve bütün ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların ortak alan etkinliklerinden yararlanma esaslarını düzenlemektedir.

Söz konusu Genelgenin 13. maddesinde, "Güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen istekli hükümlü ve tutuklular, 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde ve idarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam 10 saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebilir. Bu faaliyet hafta içerisinde açık görüş, avukat ve ziyaretçi görüşlerini aksatmayacak şekilde yaptırılır." hükmü yer almaktadır. Genelgede öngörülen 10 saatlik süre, azamî süreyi ifade etmektedir ve diğer ortak etkinliklerde geçirilen süreler buna dâhil değildir. Bu hüküm tüm ceza infaz kurumlarında uygulanmaktadır.

Sohbet ve diğer ortak etkinliklerden yararlanacak hükümlü ve tutuklular, işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile sohbet dâhil diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabilmektedirler. Programın süresi ve katılacak hükümlü ve tutuklu sayısı her programın özelliği, güvenlik şartları ve kurumun imkânları dikkate alınarak belirlenmektedir. Mevzuat gereği tehlikeli vasıftaki hükümlü ve tutukluların barındırıldığı yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında ve diğer kurumların yüksek güvenlikli bölümlerinde, sohbet dâhil tüm ortak etkinlikler 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde yürütülmektedir. Söz konusu Genelgenin ilgili maddelerinde, uygulanan iyileştirme programlarının amaca aykırı sonuçlar verdiği tespit edilen hükümlü ve tutuklular yönünden bu uygulamaya son verilebileceği veya gerekli değişikliklerin yapılabileceği belirtilmiştir.

Sohbet hakkı kısıtlanan hükümlü ve tutuklu sayısı ile kısıtlanma nedenlerine ilişkin Bakanlığımızda istatistik veri bulunmamaktadır.

II- Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmeliğin, "Ziyaretlerde konuşulacak lisan" kenar başlıklı 41. maddesinin birinci fıkrasında, "Ziyaret esnasında görüşmelerin Türkçe yapılması esastır. Ancak, hükümlü veya tutuklunun Türkçe

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

bilmemesi veya görüşeceğini bildirdiği yakınının Türkçe bilmediğinin beyan edilmesi hâlinde, Türkçe'den başka bir dilde konuşmanın yapılmasına izin verilir ve konuşma kayda alınır. Kayıtların incelenmesi sonucu, konuşmaların kurum güvenliğini veya kamu düzenini tehlikeye düşürecek nitelikte bulunması hâlinde, haklarında idarî ve adlî işlem yapılır.", hükmünün yer aldığı malûmlardır.

Yönetmeliğin 41. maddesi uyarınca, ziyaret esnasında görüşmelerin Türkçe yapılması esastır. Ancak hükümlü veya tutuklunun, Türkçe bilmemesi veya görüşeceği yakınının Türkçe bilmediğinin beyan edilmesi hâlinde, Türkçe'den başka bir dilde konuşmanın yapılmasına izin verilmektedir. Ayrıca, ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların kendi aralarında Türkçe dışında başka bir dille konuşmalarının yasak olduğuna dair iddialar da gerçeği yansıtmamaktadır.

III- Ülkemiz genelindeki ceza infaz kurumlarında fizikî yetersizlik bulunmamaktadır. Özellikle 2000'li yıllardan bu yana oda sistemi üzerine inşa edilen tüm ceza infaz kurumları, tutuklu ve hükümlülerin barınma, sağlık, eğitim, spor aktiviteleri ve meslek sahibi olmalarına yönelik iş atölyeleri ve benzeri ünitelerle donatılmıştır.

Kapasiteye göre oluşan mevcut fazlalıkla ilgili sorunun beş yıllık kısa vadede çözümü amacıyla hazırlanan plânlama gereğince; 2012 yılında 9.400 kişilik, 2013 yılında 14.856 kişilik, 2014 yılında 26.180 kişilik, 2015 yılında 19.000 kişilik ve 2016 yılında 8.650 kişilik olmak üzere toplam 78.086 kişilik ek kapasite oluşturularak 203.223 kişilik kapasiteye ulaşılması, çağdaş infaz rejimine uygun olmayan ve toplam 13.388 kişilik kapasitesi bulunan küçük ilçe ceza infaz kurumlarının da bu süreçte kapatılarak net 189.835 kişilik kapasiteye ulaşılması plânlanmıştır.

IV- Ceza infaz kurumlarında barındırılan ve hasta olduklarını bildiren tutuklu ve hükümlülerin muayenelerinin en kısa sürede kurum tabipliğince yapılması sağlanmaktadır. Kişinin rahatsızlığı, kurum revirinde tedavisi yapılabilecek bir hastalık ise sağlık biriminde görevli doktor tarafından tedavisine başlanmaktadır. Hastaneye sevkleri doktor tarafından uygun görülenler de, Devlet ya da üniversite hastanesine sevk edilerek, ilgili uzman tarafından muayene, tetkik ve tedavileri yapılmaktadır. Tıbben gerekli olan hâllerde de hasta olan tutuklu ve hükümlüler, tedavi ve takiplerinin yapılması için hastanelere yatırılmakta veya ileri sağlık merkezlerine sevkleri yapılmaktadır.

Tutuklu ve hükümlülerin sağlığıyla ilgili tüm iş ve işlemler, ilgili mevzuata uygun bir şekilde kayıt altına alınmakta ve takip edilmektedir. Ayrıca, acil tedavi gerektirecek düzeyde rahatsızlığı bulunan tüm tutuklu ve hükümlüler, vakit geçirilmeksizin hastaneye sevk edilmekte ya da 112 Acil Servis hizmetinden faydalandırılmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında barındırılan tüm hükümlü ve tutukluların sağlık sorunlarıyla ilgili gerekli tetkik ve tedaviler özenle yerine getirilmekte, infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaşın yararlanabildiği sağlık haklarından ve hizmetlerinden yararlandırılmaktadır.

V- Ceza infaz kurumlarında, 02/04/2012 tarihi itibarıyla, 469 hasta hükümlü ve tutuklu bulunmaktadır. Bunlardan; 143'ünün, Cumhurbaşkanı affı ve infazın ertelenmesi kapsamında adlî tıp rapor işlemlerinin devam ettiği; 231'inin bulundukları mahallin sağlık kuruluşlarında tedavi ve rapor işlemlerinin sürdürüldüğü; 95'i hakkında Adlî Tıp Kurumu tarafından, hastalıklarının af veya tehir kapsamında olmadığı ve infazın devamına karar verilmesi nedeniyle ceza infaz kurumlarında veya hastanelerin hükümlü koğuşunda tedavilerine ve infazlarına devam olunduğu anlaşılmıştır.

Hasta hükümlülerin ihtiyaçlarının sağlık ve bakım merkezi anlayışı ile karşılanması

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

amacıyla, Metris Ceza İnfaz Kurumu kampüsünde, öz bakım becerilerini yerine getiremeyenler için 90 kişilik, akıl hastalığı dışında ruhsal hastalıkları bulunanlar için 48 kişilik olmak üzere, toplam 138 kişilik bir bölüm kurulmuştur.

Ceza infaz kurumlarında bulunan, ağır ve sürekli hastalığı nedeniyle bakıma muhtaç durumda olan hükümlülerden şartları uyan 59 kişinin nakil emri 06/03/2012 tarihinde çıkmış, 30/03/2012 tarihinde Metris 2 Nolu R ve T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakiller gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Bunun dışında ağır ve sürekli hastalığı nedeniyle bakıma muhtaç olan diğer tutuklu ve hükümlülerin de talepte bulunmaları halinde tıbbî gereklilik ve mevzuat doğrultusunda gerekli değerlendirmeler yapılarak Metris 2 Nolu R ve T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakillerinin gerçekleştirilebileceği hususunda Cumhuriyet başsavcılıklarına gerekli talimatlar verilmiştir.

Ceza infaz kurumlarında bulunan ve cezası affedilebilecek derecede sürekli hastalık, sakatlık ve kocama halinde bulunanlar veya hastalığa maruz kalanlar ya da sürekli bir kişinin bakımı ile yaşantısını sürdürebilenler tespit edilerek sağlık kurulu raporu aldırılmakta; rapor doğrultusunda gerekli görülenlere ise, Adli Tıp Kurumundan rapor aldırılarak bu hükümlüler hakkında ceza tehirine veya affına yönelik işlemler titizlikle yerine getirilmektedir. Ayrıca, sürekli hastalık, sakatlık veya kocama hâli nedeniyle bir başkasının bakımına muhtaç olan hükümlü ve tutukluların ayrı bir bölümde yakınlarının refakatinde bakımlarının yapılmasına imkân verilmektedir. Yakını bulunmayan hükümlü ve tutukluların bakımlarının sağlanması için, gerekli olması halinde, hizmet satın alınmasına yönelik olarak Cumhuriyet başsavcılıklarına gerekli talimatlar verilmiştir.

VI- İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı tarafından, 2803 sayılı Jandarma Teşkilât Görev ve Yetkileri Kanunu ile Jandarma Teşkilât Görev ve Yetkileri Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak 2006 yılı Aralık ayında çıkarılan, "Ceza İnfaz Kurumu ve Tutukevlerinin Dış Koruması ile Sevk ve Nakil Hizmetleri Yönergesi" uyarınca; ceza infaz kurumu ve tutukevine girecek herkes jandarmanın arama yetkileri çerçevesinde fizikî üst aramasına tâbi tutulmaktadır.

Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden; ceza infaz kurumuna kabulde yapılan aramalarda kötü muamelede bulunduğu iddiasıyla ilgili olarak 9 başvuru yapıldığı, ilgili Cumhuriyet başsavcılıklarınca yapılan soruşturmalar sonucunda, adli yönden 6 başvuru hakkında kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği, idarî yönden yapılan soruşturmalarda ise, 6 başvuru hakkında disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verildiği, 3 başvuruya ilgili olarak da adli ve disiplin yönünden soruşturmaların hâlen devam ettiği anlaşılmıştır.

VII- Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın, tüm ceza infaz kurumlarımızdaki hükümlüler bakımından uygulanmaktadır.

Hükümlü ve tutukluların kurum idaresinin disiplin cezaları ve diğer kurum uygulamalarına karşı, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun, "İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü" kenar başlıklı 5. maddesi gereğince infaz hâkimliği nezdinde şikâyet hakkı, infaz hâkimliği kararına karşı da aynı Kanunun, "İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar" kenar başlıklı 6. maddesi gereğince ağır ceza mahkemesi nezdinde itiraz hakkı bulunmaktadır. Bu şekilde hem hızlı bir denetim sağlanmakta hem de kararlar yargı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

denetimine tabi kılınmaktadır.

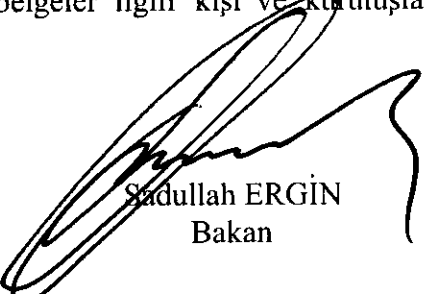
VIII - Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü'nün 45. maddesinin ikinci fıkrası gereğince hükümlü ve tutuklular birbiriyle görüştürülmemektedir. Ancak, idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen istekli hükümlü ve tutuklular haftada toplam 10 saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya gelebilmektedirler.

Ayrıca, Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelikte 06/11/2009 tarihinde yapılan değişiklikle, Yönetmeliğin 9. maddesinin ikinci fıkrası, "Hükümlü ve tutuklular, birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan üç ziyaretçisinin adı ve soyadı ile bilmesi hâlinde adresini ceza infaz kurumuna kabulünden ve kendisine bu hususun tebliğ edildiği tarihten itibaren 60 gün içinde bildirir. Bu ziyaretçiler, ölüm, ağır hastalık, doğal afet, hükümlü ve tutuklunun nakli ya da ziyaretçinin ziyaret olanağını ortadan kaldıracak yerleşim yeri değişikliği gibi zorunlu hâller dışında değiştirilemez. Ceza infaz kurumu yönetimince, gerekli görülmesi hâlinde bildirilen ziyaretçiler hakkında, ziyarette bulunmalarında sakınca bulunup bulunmadığı konusunda kolluk aracılığıyla araştırma yaptırılır. Sakıncalı görülenlere ziyaret izni verilmez ve yeni ziyaretçinin bildirilmesi istenir." şeklinde değiştirilerek, 10 günlük süre 60 güne çıkartılarak hükümlü ve tutukluların üç kişilik ziyaretçi isim listesini rahatça kurum idaresine bildirmesi sağlanmış olup, üç kişiyle görüş haklarına ilişkin hiç bir kısıtlama veya hak ihlali söz konusu değildir.

IX- 5275 sayılı Kanunun 62. maddesiyle, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü'nün 87. maddesinde, hükümlü ve tutukluların süreli ve süresiz yayınlardan ne şekilde yararlanabilecekleri hüküm altına alınmıştır. Bununla birlikte, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Tüzüğü'nün 43. maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince, kuruma gelen her türlü yayının, kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan nitelikte olup olmadığına karar verme yetkisi kurum eğitim kurullarına verilmiş olup, kuruma gelen süreli ve süresiz tüm yayınlar ayrı ayrı değerlendirilerek verilmesinde sakınca bulunmayanlar bekletilmeksizin hükümlü ve tutuklulara verilmektedir. Hükümlü ve tutuklulara verilmeyen yayın adedi ve içeriklerine ilişkin Bakanlığımızda istatistik veri bulunmamaktadır.

X- İnsan hakları konusundaki şikâyet ve iddiaları incelemek ve bu konudaki araştırmaları yaparak sonuçlandırmak ve personelde insan hakları bilincini yerleştirmek amacıyla Bakanlığımız Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı bünyesinde, 2004 yılında İnsan Hakları Şubesi kurulmuştur. Bu kapsamda, gerek tutuklu ve hükümlüler ile bunların yasal temsilcileri ve yakınları tarafından, gerekse sivil toplum örgütleri ile bu alanda faaliyet gösteren resmî kuruluşlardan gelen şikâyet ve başvurular alınmaktadır. Ceza infaz kurumlarında yaşandığı iddia edilen işkence ve kötü muamele, mevzuata aykırı uygulamalara yönelik somut iddia ve başvurular olması durumunda, sorumlular hakkında gerekli adli ve idari soruşturmaların yürütülebilmesi için gereğine tevessül edilmekte, mahallinden temin edilen bilgi ve belgeler ilgili kişi ve kuruluşlara ivedilikle iletilmektedir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan